

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ

WEB TASARIM EDİTÖRÜ İLE VERİ TABANI İŞLEMLERİ

Ankara, 2013

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. VERİ TABANI PANELLERİ.....	3
1.1. Panellere Bakış.....	3
1.2. Veri Tabanı Bağlantısı Yapma.....	4
1.3. Bir Kayıt Kümesi Oluşturma	7
1.4. Gelişmiş Kayıt Setleri Oluşturma	8
1.5. Veriyi Sayfalarla Bağlama	9
1.6. Satırları Tekrar Etme.....	10
1.6. Kayıt Kümesi Gezinme Çubuğu	11
1.7. Sunucu Hata Ayıklama	12
UYGULAMA FAALİYETİ	13
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	15
ÖĞRENME FAALİYETİ-2.....	16
2. DETAY SAYFALAR	16
2.1. URL Parametreleri	16
2.2. Detay Sayfalar.....	17
2.3. Parametre İle Veri Aktarımı.....	18
UYGULAMA FAALİYETİ	20
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	22
ÖĞRENME FAALİYETİ-3.....	23
3. ARAMA ARAYÜZLERİ.....	23
3.1. Form Değişkenleri.....	23
3.2. Form ile Veri Aktarımı	23
3.3. Arama için SQL Cümlelerinin Kullanımı	26
UYGULAMA FAALİYETİ	27
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	29
ÖĞRENME FAALİYETİ-4.....	30
4. VERİ TABANI İŞLEMLERİ.....	30
4.1. Veri Ekleme	30
4.1.1. Form Oluşturma.....	31
4.1.2. Insert Record Davranışı	31
4.2. Güncelleme Sayfaları.....	33
4.2.1. Form Oluşturma.....	33
4.2.2. Update Record Davranışı.....	33
4.3. Silme Sayfaları.....	37
4.3.1. Silme Süreci.....	37
4.3.2. Silme Davranışı	37
4.3.3. Gizli Form Alanları.....	39
UYGULAMA FAALİYETİ	40
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	42
ÖĞRENME FAALİYETİ-5.....	43
5. KULLANICI ADI VE ŞİFRE İŞLEMLERİ	43
5.1. Kullanıcı Girişi Sayfaları	43
5.2. Kullanıcı Adı-Şifre Doğrulama Mantığı	44

5.3. Giriş Davranışı	44
5.4. Sayfalara Erişim.....	45
5.5. Çıkış Davranışı.....	46
UYGULAMA FAALİYETİ	48
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	50
MODÜL DEĞERLENDİRME	51
CEVAP ANAHTARLARI	53
KAYNAKÇA	55

AÇIKLAMALAR

ALAN	Bilişim Teknolojileri
DAL/MESLEK	Web Programcılığı
MODÜLÜN ADI	Web Tasarım Editörü İle Veri Tabanı İşlemleri
MODÜLÜN TANIMI	Bu modül, web tasarım editöründe veri tabanı işlemleri ile ilgili temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı bir öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	“Web Tasarım Editöründe İleri Uygulamalar” modülünü tamamlamış olmak
YETERLİK	Veri tabanı işlemlerini gerçekleştirmek
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Öğrenci bu modül ile gerekli ortam sağlandığında; web tasarım editörü ile veri tabanı işlemlerini gerçekleştirebilecektir. Amaçlar 1. Temel veri tabanı düzenlemelerini yapabilecektir. 2. Detay sayfalar için düzenlemeler yapabilecektir. 3. Arama arayüzleri oluşturabilecektir. 4. Veri tabanı kayıt işlemlerini gerçekleştirebilecektir. 5. Kullanıcı girişi için şifreli sayfalar oluşturabilecektir.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Bilgisayar laboratuvarı Donanım: Bilgisayar, internet, projeksiyon
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Web tasarımı editörü, görsel düzenlemelerin yanı sıra kod yazmaya gerek kalmadan web programcılığına da adım atmanızı sağlamaktadır.

Bu modül ile web tasarımı editörü yazılımını kullanarak oluşturmuş olduğunuz veri tabanları ile bağlantı yapmayı öğrenecek, internette çok sık rastladığınız kullanıcı girişli sayfalar, arama sayfaları, web tasarımı programını kullanarak veri tabanına kayıt ekleme, silme, güncelleme işlemlerini yapmayı öğreneceksiniz.

Modülün sonunda kendinizi değerlendirebileceğiniz ölçme ve değerlendirme soruları, öğrenmiş olduğunuz konuyu pekiştirmeniz için ise uygulama faaliyetleri ve tüm modüllerin sonunda bu öğrenme faaliyeti kapsamında neler öğrendiğinize dair kendinizi test etmenizi sağlayacak “Modül Değerlendirme” soruları bulunmaktadır. Bunları başarı ile tamamladığınız takdirde bu modülü tamamlamış olacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Temel veri tabanı düzenlemelerini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Web tasarım editörünü kullanarak çeşitli veri tabanlarına bağlantıların nasıl gerçekleştiğini araştırınız.

1. VERİ TABANI PANELLERİ

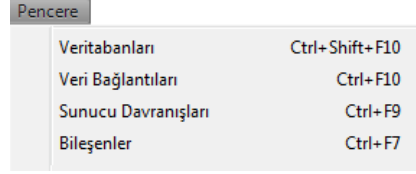
Web tasarım editörü yazılımı kullanılarak durağan web sitelerinin yanında kullanıcı ile etkileşime giren dinamik web siteleri de hazırlanabilir. Dinamik web siteleri oluşturmak için ise bir veri tabanının kullanılması kaçınılmazdır.

1.1. Panellere Bakış

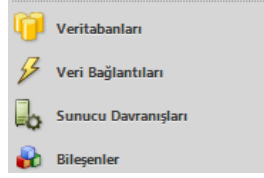
Web tasarımı editöründe web sitesine veri tabanı işlemlerini gerçekleştirmek için veri tabanı panelleri kullanılır. Veri tabanı ile ilgili paneller, veri tabanları, veri bağlantıları, sunucu davranışları ve bileşenler olmak üzere dört ayrı panelde bulunurlar.

- **Veri tabanı paneli:** Veri tabanı panelleri o anda açık olan site için kullanılacak olan veri tabanlarını görüntüler. Ayrıca veri tabanı bağlantılarını tanımlamak için kullanılır.
- **Veri bağlantıları paneli:** Sorgu sonuçlarını göstererek yeni kayıt sorgu sonuçları tanımlamak için kullanılır.
- **Sunucu davranışları paneli:** Dinamik veri oluşturmak ve kullanmak amacıyla web sayfasına sunucu davranışları eklemek için kullanılır. Sayfaya eklenen dinamik içerikle ilgili her türlü bilgi bu panelde listelenmektedir. Ayrıca kayıt sayısı veya sayfa bilgisi, kullanıcı giriş çıkış işlemleri gibi bir çok dinamik opsiyon da bu panel üzerinden yönetilebilmektedir.
- **Bileşenler paneli:** Coldfusion tabanlı web sayfalarında ilgili bileşenlerin düzenlenmesi için kullanılır.

Veri tabanı ile ilgili panellere pencere menüsünden veya web tasarım editörünün paneller grubundan erişebilirsiniz.

Şekil 1.1: Pencere menüsünden veri tabanı panellerine erişim

Şekil 1.2: Veri tabanı panellerinin paneller grubundaki görüntüsü

1.2. Veri Tabanı Bağlantısı Yapma

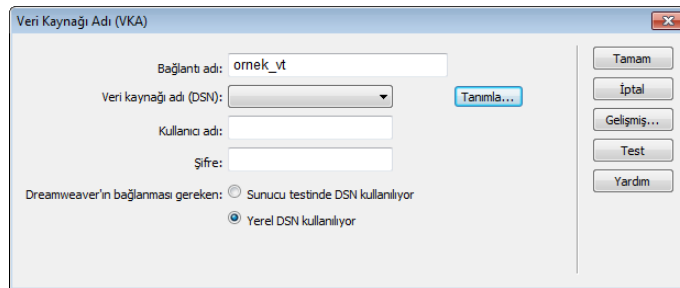
Tanımlanan site kök klasörü içinde *Vt2.mdb* isimli bir veri abanı dosyası oluşturulmuştur. Aşağıdaki şekilde *Vt2.mdb* isimli veri tabanına ait tablo görülmektedir.

Ogrencino	dogum_yeri	dogum_tarihi	Bölümü	Okulu
1	Ankara	12.05.1992	Matematik	Ankara Üni.
2	Ankara	11.10.1992	İngilizce	Ankara Üni.
3	İstanbul	02.05.1993	Tarih	Gazi Üni.
4	Manisa	01.01.1992	Matematik	Gazi Üni.
5	İzmir	02.02.1993	Tarih	Hacettepe Üni.

Şekil 1.3: Vt2.mdb veri tabanının "Tablo1" isimli tablosu

Veri tabanı bağlantısı yapılmadan önce editör yazılımı bazı şartları yerine getirmenizi isteyecektir. Bunlar; site tanımlaması, belge türünün seçimi ve test sunucusunun ayarlanmasıdır. Konularda yer alan örneklerde dosya türü ASP VBScript, sunucu ise *localhost* kullanılmıştır.

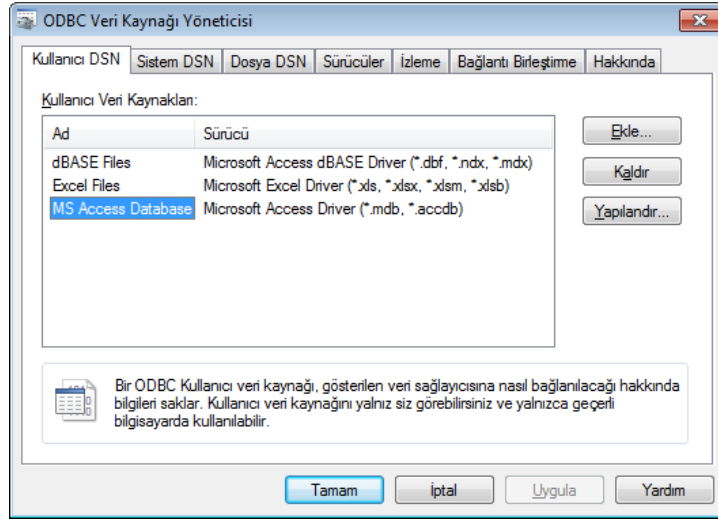
Veri tabanını sisteme tanıtmak için **veri tabanları panelindeki (+)** işaretine tıklanıp açılan listeden **Veri Kaynağı Adı (VKA)** seçeneğine tıklanır. Şekil 1.4'deki **Veri Kaynağı Adı** penceresi karşınıza gelecektir.

Şekil 1.4: Veri kaynağı adı penceresi

Bağlantı adı kısmına istediğiniz bir ismi verebilirsiniz. Burada *ornek_vt* ismi verilmiştir.

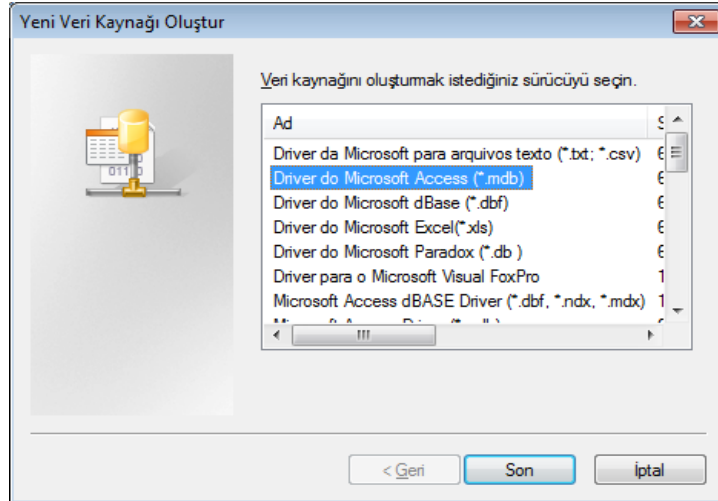
Veri Kaynağı Adı (DSN) kısmında bir seçenek olmadığından **Tanımla** düğmesine basarak tanımlama yapmamız gerekmektedir. Karşımıza Şekil 1,5'deki **ODBC Veri Kaynağı Yöneticisi** penceresi gelecektir.

Şekil 1.5: ODBC veri kaynağı yöneticisi penceresi

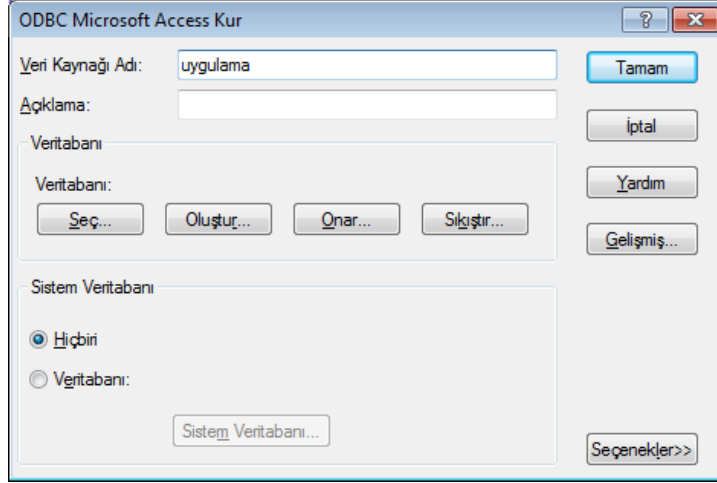
Bu pencere yardımı ile veri tabanını ilişkilendirme işleminin yapılması sağlanacaktır. *Sistem DSN* sekmesinden *Ekle* düğmesine tıklanarak *ODBC* bağlantısı sağlanır. Dikkat etmeniz gereken bir nokta; bazı işletim sistemleri web tasarım editörünü yönetici yetkili olarak çalışmadığımızda engelleme yapabilmektedir.

Ekle düğmesine tıklandığı zaman karşımıza Şekil 1.6'daki *Yeni Veri Kaynağı Oluştur* penceresi gelecektir.

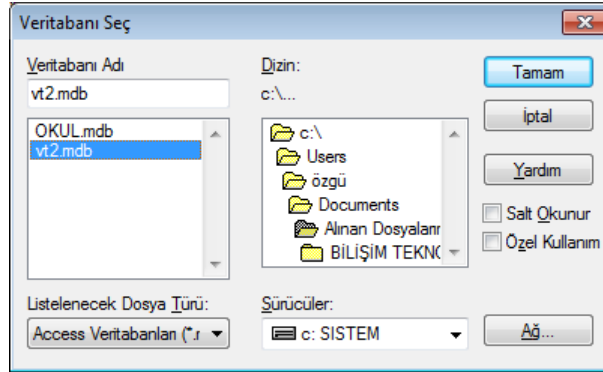
Şekil 1.6: Yeni veri kaynağı oluştur penceresi

Veri kaynağını oluşturmak istediğiniz sürücü seçilip *Son* düğmesine tıklanır.

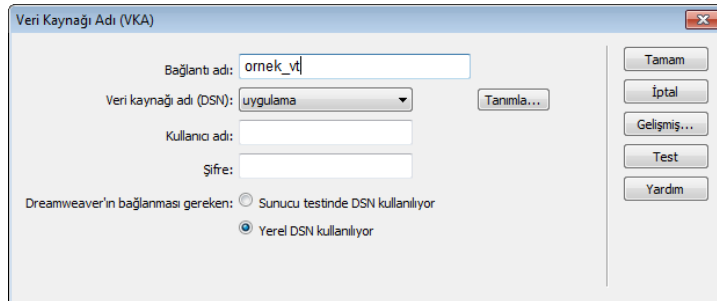
Şekil 1.7: “ODBC Microsoft Access Kur” penceresi

Veri kaynağı adı belirlendikten sonra “Seç” düğmesine tıklanıp veri tabanının seçilmesi sağlanır (Şekil 1.8).

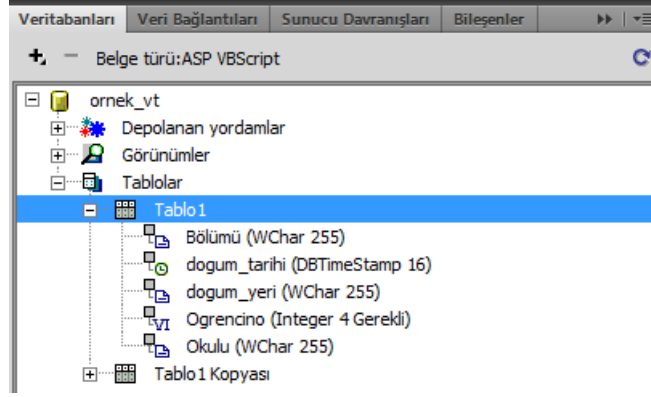
Şekil 1.8: Veri tabanı seçimi penceresi

Veri tabanı seçilip “Tamam” düğmesine tıkladığı zaman Şekil 1.9’daki *Veri Kaynağı Adı (VKA)* penceresi görüntülenecektir.

Şekil 1.9: Veri Kaynağı Adı (VKA) penceresi

Uygulama isimindeki veri kaynağı tanımlanmış olacaktır. *Tamam* düğmesine tıkladığımız zaman “Veritabanları” sekmesi altına veri tabanı bağlantısı eklenmiş olacaktır.

Şekil 1.10: Veri tabanı bağlantısının eklenmesi

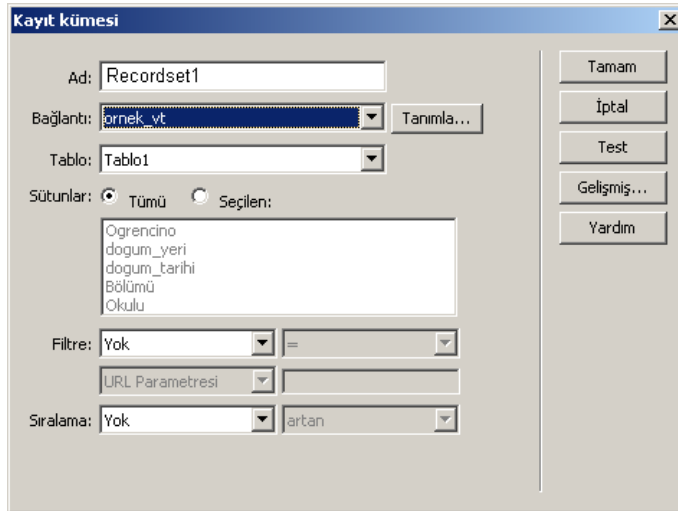
Veri tabanı ile *ornek_vt* adı altında bir bağlantı sağlanmış oldu. Şimdi bu bağlantıdan kayıt kümesini oluşturalım.

1.3. Bir Kayıt Kümesi Oluşturma

Kayıt kümesi (recordset), veri tabanından elde edilen ve bellekte geçici olarak tutulan veriler bütünüdür.

Kayıt kümesi oluşturmak için *Veri Bağlantıları* paneline geçiş yapıp oradan (+) işaretine tıklayıp açılan menüden *Kayıt Kümesi (sorgulama)* seçeneği seçilir.

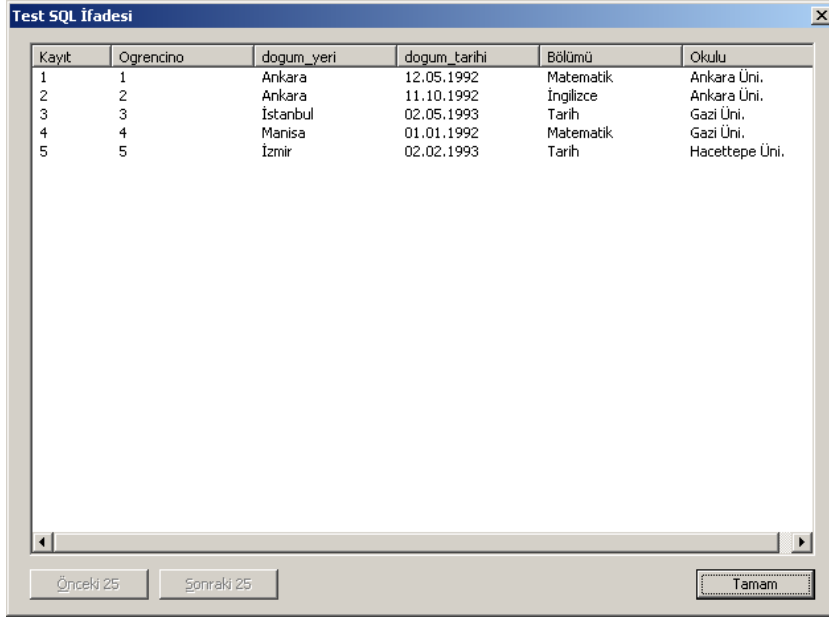
Karşımıza Şekil 1.11’deki *Kayıt kümesi* penceresi gelecektir. Bu kısımdan bir kayda ulaşmanın yolu olan *recordset* tanımlaması yapılır.

Şekil 1.11: Kayıt kümesi penceresi

Bağlantı kısmında tanımlamış olduğumuz *ornek_vt* ve isim kısmına da istediğiniz bir kayıt kümesi ismi girilmesi gerekir. Tablo seçeneğinde oluşturmuş olduğumuz veri tabanında yer alan tablolar listelenmektedir. Sütunlar kısmından tümü seçildiği zaman tablodaki tüm alanlar, seçilen kısmı seçildiği zaman ise *Ctrl* tuşu yardımı ile gösterilmesini istediğiniz alanları seçebilirsiniz.

Test düğmesine tıkladığımızda oluşturmuş olduğumuz kayıtlara ulaşılacaktır (Şekil 1.12).

Kayıt	Ogrencino	dogum_yeri	dogum_tarihi	Bölümü	Okulu
1	1	Ankara	12.05.1992	Matematik	Ankara Üni.
2	2	Ankara	11.10.1992	İngilizce	Ankara Üni.
3	3	İstanbul	02.05.1993	Tarih	Gazi Üni.
4	4	Manisa	01.01.1992	Matematik	Gazi Üni.
5	5	İzmir	02.02.1993	Tarih	Hacettepe Üni.

Şekil 1.12: Test Sql ifadesi penceresi

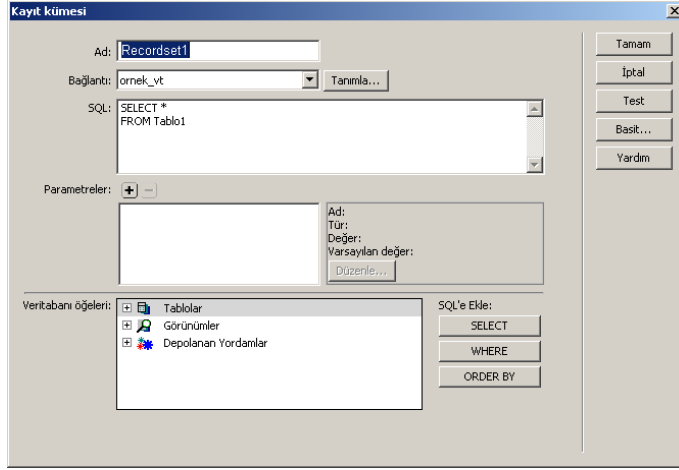
Test Sql penceresinden *Tamam* düğmesine, ardından da *Kayıt Kümesi* penceresinden *Tamam* düğmesine tıkladığımızda kayıt kümesi oluşturulmuş olacaktır.

1.4. Gelişmiş Kayıt Setleri Oluşturma

Bir önceki bölümde basit bir kayıt kümesi oluşturmayı gördük. *Gelişmiş Kayıt Kümesi* iletişim kutusunu kullanarak gelişmiş kayıt kümesi tanımlayabilirsiniz.

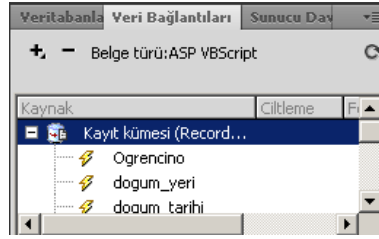
Gelişmiş kayıt kümesi oluşturmak için *Veri bağlantıları* paneline geçiş yapıp oradan (+) işaretine tıklayıp açılan menüden *Kayıt kümesi(sorgulama)* seçeneği seçilir.

Karşınıza gelen Şekil 1.11'deki pencereden *Gelişmiş* düğmesine tıkladığı zaman SQL ifadeleri yazarak gelişmiş kayıt kümesi tanımlamanızı sağlayacak Şekil 1.13'deki pencere görüntülenecektir.

Şekil 1.13: Gelişmiş kayıt kümesi oluşturma penceresi

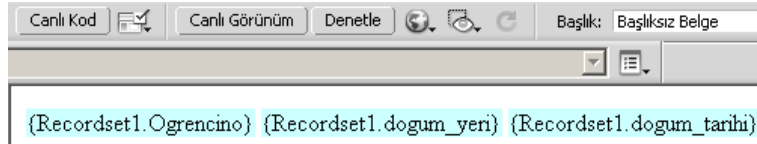
İstenilen bilgileri aldığandan emin olmak için *Test* düğmesine tıklanıp kontrol sağlanabilir. Kayıt kümesini veri bağlantıları panelindeki listeye eklemek için *Tamam* düğmesine tıklanır.

Şekil 1.14: Recordset1 isimli kayıt kümesinin Veri Bağlantıları panelindeki görüntüsü

1.5. Veriyi Sayfalarla Bağlama

Veriyi sayfalara bağlamak için *Kayıt kümesi* altında yer alan alanları farenin sol tuşunu basılı tutup sayfaya sürükleyip sayfanın istenilen yerinde bırakmak yeterli olacaktır.

Şekil 1.15: Kayıt kümesi alanlarının sayfaya eklenmesi

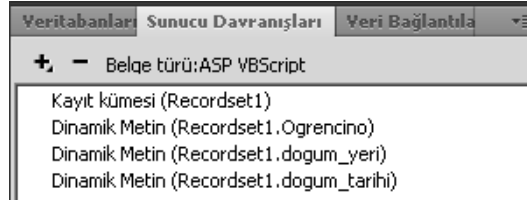
Sürükleme işlemini tamamladıktan sonra *Canlı Görünüm* düğmesine tıklayarak web tasarımı editörü içerisinden çıkmadan verinin görüntülenmesini sağlayabilirsiniz. Aşağıda görüldüğü gibi birinci kaydımız olan öğrenci numarası 1, doğum yeri Ankara ve doğum tarihi 12.05.1992 olan ilk kayıt görüntülenecektir.

1Ankara12.05.1992

1.6. Satırları Tekrar Etme

Veriyi sayfalara bağlama sırasında veri tabanı tablomuzda bulunan 3 kaydı sayfaya sürüklediğimiz zaman sunucu davranışı oluşturma işlemi gerçekleştirmiş olmaktadır. Aşağıda sunucu davranışları sekmesinde görülmekte olan dinamik metin seçenekleri bu verilerin veri tabanından geldiğini bizlere göstermektedir.

Sunucu davranışları panelini kullanarak tekrarlanan kayıtlar oluşturabilirsiniz.

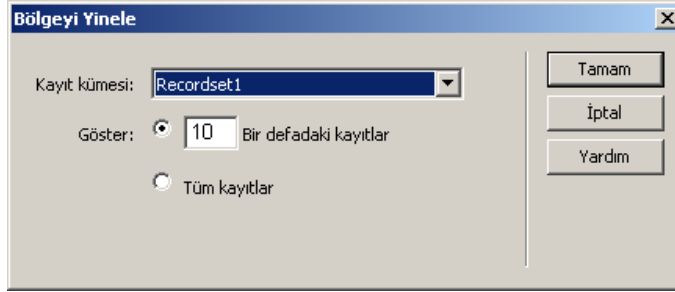

Şekil 1.16: Tekrarlanan kayıtların *Sunucu Davranışları* panelindeki görüntüsü

Bunun için öncelikle tekrar edilmesi istenilen alanların seçilmesi gerekir.

```
{Recordset1.Ogrencino} {Recordset1.dogum_yeri} {Recordset1.dogum_tarihi}
```

Daha sonra *Sunucu Davranışları* panelinden (+) işaretine tıklayarak açılan listeden *Bölgeyi Yinele* seçeneği seçilir.

Şekil 1.17: *Bölgeyi Yinele* penceresi

Buradan tüm kayıtları göster veya 10 tane kaydı bir defada göster seçeneklerinden birisi seçilebilir. 10 rakamı yerine siz de istediğiniz bir rakamı yazabilirsiniz. *Tamam* düğmesine tıkladığınızda web tasarım editörü sayfasındaki görüntü aşağıdaki gibi olacaktır.

Bizim yaptığımız örnekte tüm kayıtlar seçeneği seçilmiştir. Bunun yerine “3” seçeneğini seçersek tablodaki ilk üç kaydın listelenmesi sağlanacaktır.

```
Yinele  
{Recordset1.Ogrencino} {Recordset1.dogum_yeri} {Recordset1.dogum_tarihi}
```

Canlı görünüm düğmesine tıklayıp kodu çalıştırdığınız zaman satırlar aşağıda görüldüğü gibi ardi ardına görüntülenecektir.

1Ankara12.05.19922Ankara11.10.19923İstanbul02.05.19934Manisa01.01.19925İzmir02.02.1993

Aşağıdaki şekilde kutu içindeki alandaki satırın sonuna gelip klavyeden Shift+Enter tuşuna basıldığı zaman yukarıda yan yana görüntülenen kayıtlar, alt alta ve daha düzenli bir şekilde görüntülenecektir.

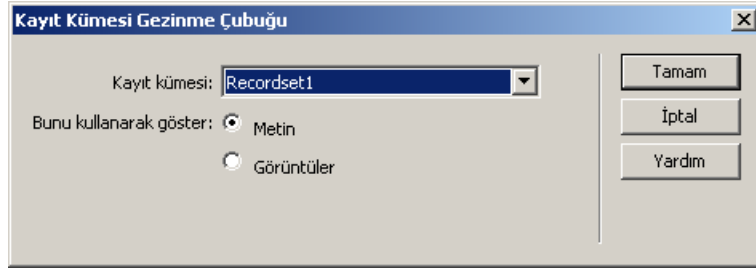

Şekil 1.18: Tekrarı alanların gösterilmesi

1.6. Kayıt Kümesi Gezinme Çubuğu

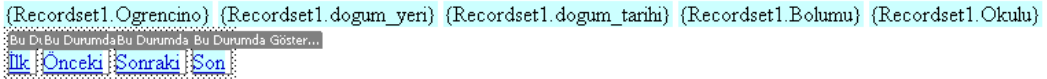
Sayfanızda Recordset Navigation Barı (Kayıt Kümesi Gezinme Çubuğu) oluşturarak kayıt kümenizde yer alan kayıtları metin veya görüntüler yardımı ile görüntüleyebilirsiniz.

Bunun için Ekle menüsündeki Veri Nesneleri altında yer alan Kayıt Kümesi Disk Belleğinden Kayıt Kümesi Gezinme Çubuğu seçilir.

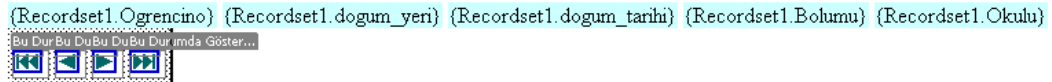

Şekil 1.19: Kayıt Kümesi Gezinme Çubuğu penceresi

Kayıt kümesi gezinme çubuğu penceresinden *Metin* seçeneğini seçtiğimizde web tasarım editörünün tasarım görünümündeki görüntüsü aşağıdaki gibi olacaktır.

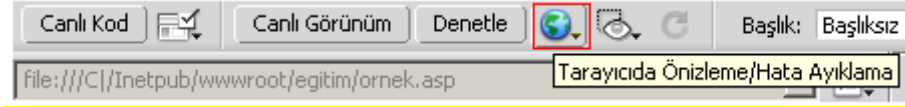

Kayıt kümesi gezinme çubuğu penceresinden *Görüntüler* seçeneği seçildiği zaman ise web tasarım editörünün tasarım görünümündeki görüntüsü aşağıdaki gibi olacaktır.

1.7. Sunucu Hata Ayıklama

Sunucu hata ayıklama (server debug) dinamik sayfalar ile çalışma yapılırken tarayıcı ile localhost üzerinden sayfayı kontrol etmek yerine Server debug düğmesine tıklandığı zaman gerçek zamanlı veritabanından gelen kayıtların ve kodların çıktılarının sonucunun nasıl olacağını görmeyi sağlar. Belge araç çubuğunda yer alır. Dâhili tarayıcı penceresinde sayfayı görüntüler ve sayfada hatalar varsa onları görüntülemeyi sağlar.

Şekil 1.20: Hata Ayıklama

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıda verilen işlem basamaklarını takip ederek konuyu daha da pekiştirelim. Öneriler kısmı, uygulama faaliyeti için yönlendirici olacaktır

personel_no	Adi	Gorevi	Dogum_tarihi
100	Selim	Müdür	10.10.1980
101	Nihal	Şef	08.12.1987
102	Şifa	Şef	09.10.1985
103	Ayşe	Memur	02.04.1982
104	Hüseyin	Memur	13.05.1980

Şekil 1.20:Uygulama. mdb veri tabanının personel tablosu

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Şekil 1.20’de görüldüğü gibi uygulama. mdb ve personel tablosunu oluşturunuz.	➤ Kayıtları da Şekil 1.20’deki gibi ekleyiniz.
➤ Oluşturmuş olduğunuz veri tabanını sisteme tanıttınız ve bağlantı ismini uyg1_vt olarak oluşturunuz.	➤ Veri tabanları panelinden VKA seçeneği ardından Tanımla seçeneğinden ODBC veri kaynağından oluşturunuz.
➤ Uyg_1 bağlantısını kullanarak recordset1 isminde basit bir kayıt kümesi oluşturunuz.	➤ Veri bağlantıları panelinden kayıt kümesi seçilecek.
➤ Recordset1 kayıt kümesi altında yer alan verileri web tasarımı editörü sayfanıza bağlayınız.	➤ Kayıt kümesi altındaki alanları seçip sürükle-bırak yöntemi ile sayfaya bırakınız.
➤ Uygulama tablosunda yer alan ilk 2 kaydı göstermeyi sağlayacak olan yinelenen bölge oluşturunuz.	➤ Sunucu davranışları panelinden bölgeyi yinele seçeneği seçilecek.
➤ Çalışmakta olduğunuz web tasarım editör sayfanıza kayıt kümesi gezinme çubuğu ekleyiniz.	➤ Ekle-Veri nesnelere-kayıt kümesi disk belleği-kayıt kümesi gezinme çubuğu seçilecek.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1.	Veri tabanı panellerinin hangileri olduğunu öğrendiniz mi?		
2.	Basit bir kayıt kümesi oluşturabildiniz mi?		
3.	Gelişmiş kayıt kümesi oluşturmayı öğrendiniz mi?		
4.	Kayıt kümesi altında yer alan verileri sayfalara bağlayabildiniz mi?		
5.	Tekrarlanan kayıtlar oluşturabildiniz mi?		
6.	Kayıt kümesi gezinme çubuğunu kullandınız mı?		
7.	Sunucu Hata Ayıklama penceresini kullandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız, öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “**Evet**” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) Web tasarımı editöründe panelleri görüntülemek için klavyeden F2 tuşuna basılır.
2. ( ) Sorgu sonuçlarını göstererek yeni kayıt sorgu sonuçları tanımlamayı sağlayan panel *Sunucu Davranışları* panelidir.
3. ( ) Veri tabanından elde edilen ve bellekte geçici olarak tutulan veriler bütünü kayıt kümesi olarak adlandırılır.
4. ( ) Web tasarımı editöründen çıkmadan verileri görüntülemek için *Canlı Görünüm* düğmesi kullanılır.
5. ( ) Tekrar eden kayıtlar oluşturmak için *Sunucu Davranışları* panelinden kayıt ekle seçeneği seçilir.
6. ( ) Sayfaya ileri, geri gibi gezinti düğmeleri eklemek için *Kayıt Kümesi Gezinme Çubuğu* kullanılır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Detay sayfalar için düzenlemeler yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Ayrıntı sayfalarının hangi durumlarda hazırlandığını araştırınız ve ayrıntı sayfası içeren bir site bulup sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. DETAY SAYFALAR

Detay sayfaları, kayıt kümesi verilerini organize etmek ve göstermek için kullanılan sayfa gruplarıdır. Detay sayfalar sitenize gelen bir ziyaretçiye hem genel bir bakış hem de ayrıntılı bir görünüm sunarlar. Kalıp sayfası (master sayfalar) tüm kayıtları listeler ve her kayıt hakkında ek bilgi sunan ayrıntı sayfalarına giden bağlar içerir.

2.1. URL Parametreleri

URL parametreleri kullanıcı tarafından girilen bilgilerin tarayıcıdan sunucuya aktarılmasını sağlamak amacıyla kullanılır.

URL parametresi; URL'nin ardına eklenmiş bir ad-değer çiftidir. Parametre soru işareti (?) ile başlar ve ad=değer biçimini alır. Birden fazla URL parametresi varsa her parametre bir ampersan (&) ile ayrılır.

Örnek: http://localhost/ornek.asp?personelno=1&personel_ismi=ali

Yukarıdaki URL 'de ornek.asp sayfasına iki adet parametre gönderilmektedir.

- Personelno parametresine 1 değeri atanmaktadır.
- Personelismi parametresine *ali* değeri atanmaktadır.

URL parametreleri, HTTP GET yöntemi bir HTML formu ile birlikte kullanıldığında oluşturulur. GET yöntemi, form gönderildiğinde parametre değerinin URL isteğinin ardına eklenmesini belirtmek için kullanılır. Web tasarımcılar URL parametrelerini hazırladıkları uygulamalardaki değişkenlere değer aktarmak amacıyla kullanırlar.

Örnek: ?recordID = #recordsetName.fieldName#

Soru işareti(?) sunucuya dizide o noktadan sonra bir veya daha çok URL parametresi geleceğini söyler. recordID kelimesi URL parametresinin ismidir. Eşittir işaretinden sonra gelen ifade ise parametrenin değerini göstermektedir.

2.2. Detay Sayfalar

Detay sayfa oluşturmadan önce bir master (kalıp ayrıntı) sayfa oluşturalım. Bunun için *Ekle* menüsündeki *Veri Nesneleri* kısmından *Kalıp Ayrıntı Sayfa Kümesi* seçilir ve sayfa kaydedilir. Biz buradaki sayfamızı *liste.asp* olarak kaydedelim.

Karşımıza Şekil 2.1'deki pencere gelecektir.

The image shows a Windows-style dialog box titled "Kalıp-Ayrıntı Sayfa Kümesi Ekle". It has a close button (X) in the top right corner. The dialog contains the following elements:

- Kayıt kümesi:** A dropdown menu with "Recordset1" selected.
- Kalıp sayfası alanları:** A list box containing "Ogrencino", "dogum_yeri", "dogum_tarihi", "Bölümü", and "Okulu". It has "+" and "-" buttons on the left and up/down arrow buttons on the right.
- Buradan ayrıntıya baş:** A dropdown menu with "Ogrencino" selected.
- Benzersiz anahtar geç:** A dropdown menu with "Ogrencino" selected.
- Göster:** A radio button selected next to "4 Bir defadaki kayıtlar", and another radio button next to "Tüm kayıtlar".
- Ayrıntı sayfası adı:** A text box containing "deteysayfam" and a "Gözet..." button.
- Ayrıntı sayfası alanları:** A list box containing "Ogrencino", "dogum_yeri", "dogum_tarihi", "Bölümü", and "Okulu". It has "+" and "-" buttons on the left and up/down arrow buttons on the right.
- Buttons:** "Tamam", "İptal", and "Yardım" buttons are located on the right side of the dialog.

Şekil 2.1: Kalıp-Ayrıntı Sayfa Kümesi Ekle penceresi

Buradan ayrıntıya baş seçeneği ile neyi tıkladığımız zaman detay sayfasına geçeceğimiz seçilir.

Ayrıntı sayfası adı kısmında detay sayfasının ne olacağının ismi yazılır. Ayrıntı sayfası alanları kısmında ise detay sayfasında hangi alanların görüntülenmesini istediğinizi seçersiniz. *Tamam* düğmesine tıkladığımız zaman web tasarımı editöründe aşağıdaki görüntü oluşacaktır.

Ogrencino	{Recordset1.Ogrencino}
dogum_yeri	{Recordset1.dogum_yeri}
dogum_tarihi	{Recordset1.dogum_tarihi}
Bolumu	{Recordset1.Bolumu}
Okulu	{Recordset1.Okulu}

Liste.asp sayfası web tasarımı editöründe aşağıdaki gibi görüntülenecektir.

Yinele	Ogrencino	dogum_yeri	dogum_tarihi	Bolumu
	{Recordset1.Ogrencino}	{Recordset1.dogum_yeri}	{Recordset1.dogum_tarihi}	{Recordset1.Bolumu}
Bu Durumda Bu Durumda Bu Durumda Göster...				
	İlk	Önceki	Sonraki	Son
Kayıtlar	{Recordset1_first}	hedef:	{Recordset1_last}	/ {Recordset1_total}

Liste.asp sayfasını çalıştırdığımız zaman görüntü aşağıdaki gibi olacaktır.

Ogrencino	dogum_yeri	dogum_tarihi	Bolumu	Okulu
1	Ankara	12.05.1992	Matematik	Ankara Üni.
2	Ankara	11.10.1992	İngilizce	Ankara Üni.
3	İstanbul	02.05.1993	Tarih	Gazi Üni.
4	Manisa	01.01.1992	Matematik	Gazi Üni.

[Sonraki Son](#)

Kayıtlar 1 hedef: 4 / 5

Şekil 2.2: *Liste.asp* sayfasının tarayıcıdaki görüntüsü

2.3. Parametre İle Veri Aktarımı

Şekil 2.2'deki *liste.asp* sayfasında yer alan *Öğrencino* başlığı altındaki 1 numaralı kayda tıkladığımız zaman öğrenci numarası 1 olan öğrenci ile ilgili bilgiler detay sayfasında aşağıdaki gibi görünecektir.

Ogrencino	1
dogum_yeri	Ankara
dogum_tarihi	12.05.1992
Bolumu	Matematik
Okulu	Ankara Üni.

Açılan bu detay sayfasın URL'si aşağıdaki gibi olacaktır.

<http://localhost/egitim/detaysayfam.asp?Ogrencino=1>

Burada URL'nin ilk kısmı ayrıntı sayfası olan `deyatsayfam.asp` sayfasını açar. İkinci kısım olan `Ogrencino=1`, Url parametresidir. Ayrıntı sayfasında hangi kaydın bulunacağını ve gösterileceğini söyler. `Ogrencino` terimi URL parametresinin adıdır ve değeri 1'dir. Burada parametre kullanılarak verinin istenilen sayfaya aktarımı sağlanmıştır.

UYGULAMA FAALİYETİ

personel_no	Adi	Gorevi	Dogum_tarihi
100	Selim	Müdür	10.10.1980
101	Nihal	Şef	08.12.1987
102	Şifa	Şef	09.10.1985
103	Ayşe	Memur	02.04.1982
104	Hüseyin	Memur	13.05.1980

Kayıtlar 1 hedef: 5 / 5

Şekil 2.3: master1.asp sayfası

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Master1.asp sayfasını Şekil 2.3'deki gibi hazırlayınız.	➤ Ekle menüsünden veri nesneleri ardından Kalıp Ayrıntı sayfa seçilir.
➤ Ayrıntı sayfasının ismini detay1.asp olarak kaydediniz.	➤ Kalıp ayrıntı sayfa kümesi penceresinden, ayrıntı sayfası adı seçeneği seçilecek.
➤ Personel_no alanını detay1.asp sayfasına bağ oluşturacak alan olarak belirleyiniz.	➤ Kalıp Ayrıntı Sayfa Kümesi penceresinden, buradan ayrıntıya bağ kısmından

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Url parametrelerinin neler olduğunu öğrendiniz mi?		
2. Detay sayfalar oluşturduğunuz mu?		
3. Parametre ile veri aktarımının nasıl olduğunu öğrendiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “**Evet**” ise “Ölçme ve Değerlendirme” ye geçiniz

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yere doğru sözcüğü yazınız.

1. ....sayfaları, kayıt kümesi verilerini organize etmek ve göstermek için kullanılan sayfa gruplarıdır.
2. ....kullanıcı tarafından girilen bilgilerin tarayıcıdan sunucuya aktarılmasını sağlamak amacıyla kullanılır.
3. Birden fazla URL parametresi kullanılan yerlerde, parametreler birbirlerinden ..... işareti ile ayrılır.
4. .... yöntemi, form gönderildiğinde parametre değerinin URL isteğinin ardına eklenmesini belirtmek için kullanılır.
5. Kalıp ayrıntı sayfası oluşturmak için .....menüsünden veri nesnelere, ardından da kalıp ayrıntı sayfa kümesi seçilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Arama arayüzleri oluşturabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Arama sayfaları kullanarak ne tür aramalar yapabileceğinizi araştırınız.

3. ARAMA ARAYÜZLERİ

Arama arayüzleri oluşturarak kullanıcıların veri tabanınızda arama yapmalarına ve arama sonuçlarını görüntülemelerini sağlayacak sayfalar oluşturabilirsiniz.

Arama özelliğini web sayfanıza eklemek için ez az iki sayfa oluşturmak gerekir. Oluşturulan bu sayfalardan birincisi kullanıcıların arama parametrelerini gireceği HTML formunun bulunduğu sayfa, diğeri ise arama sayfasının gönderdiği arama parametrelerini okuyan, veri tabanına bağlanıp kayıtları tarayan ve bulunan kayıtlardan bir kayıt kümesi oluşturup kayıt kümesinin içindekileri gösteren sonuç sayfasıdır.

Birden fazla arama parametresinin bulunduğu durumlarda, SQL cümleleri yazılarak birden çok değişken tanımlanması gerekir.

Arama sayfalarında arama parametrelerinin girileceği form alanları, en az bir HTML formu ve *Gönder* düğmesi bulunması gerekmektedir.

3.1. Form Değişkenleri

Arama sayfaları sonuç sayfalarına bilgi ileteceği zaman bir form değişkeni veya bir URL parametresi kullanırlar.

Arama sayfalarında kullanılan form POST yöntemini kullanıyorsa *Form Değişkeni*, GET yöntemini kullanıyorsa *URL Parametresi* seçilir.

3.2. Form ile Veri Aktarımı

Arama sayfası oluşturmak için web tasarım editör sayfasına Şekil 3.1'deki gibi 1 adet form ve arama parametrelerini girmek için form nesnelere ekleyelim.

Öğrenci No:	
Doğum yeri:	<input type="text"/> <input type="button" value="Ara"/>
Doğum tarihi:	

Şekil 3.1: Arama.asp sayfası

Burada bir liste/menü ögesi ve bir gönder düğmesinden oluşan bir form hazırlanmıştır.

Formu oluşturduktan sonra `<body> <form#form1>` yazısına tıklayarak formu seçmeyi sağlarız. Form seçili hâle gelecektir ve sayfanın alt tarafında özellikler bölümü görüntülenecektir.

Özellikler			
☐	Form Kimliği	Eylem	Hedef
	form1	sonuc.asp	
	Yöntem	Şifre türü	
		POST	

Şekil 3.2: Form Özellikleri bölümü

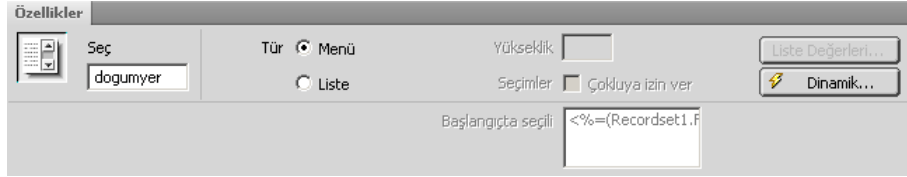
Form özellikleri bölümünde yer alan *Eylem* kutusuna veri tabanı aramasının yapılacağı sonuç sayfasının ismi yazılır.

Yöntem kısmına ise Get veya Post yöntemlerinden birisi seçilir. Kayıt kümesi aşağıdaki gibi oluşturulur.

Kayıt kümesi	
Ad:	Recordset1
Bağlantı:	ornek_vt <input type="button" value="Tanımla..."/>
Tablo:	Tablo1
Sütunlar:	☐ Tümü ☒ Seçilen: <ul style="list-style-type: none"> Ogrencino dogum_yeri dogum_tarihi Bolumu Okulu
Filtre:	Yok =
	URL Parametresi
Sıralama:	dogum_yeri artan
<input type="button" value="Tamam"/> <input type="button" value="İptal"/> <input type="button" value="Test"/> <input type="button" value="Gelişmiş..."/> <input type="button" value="Yardım"/>	

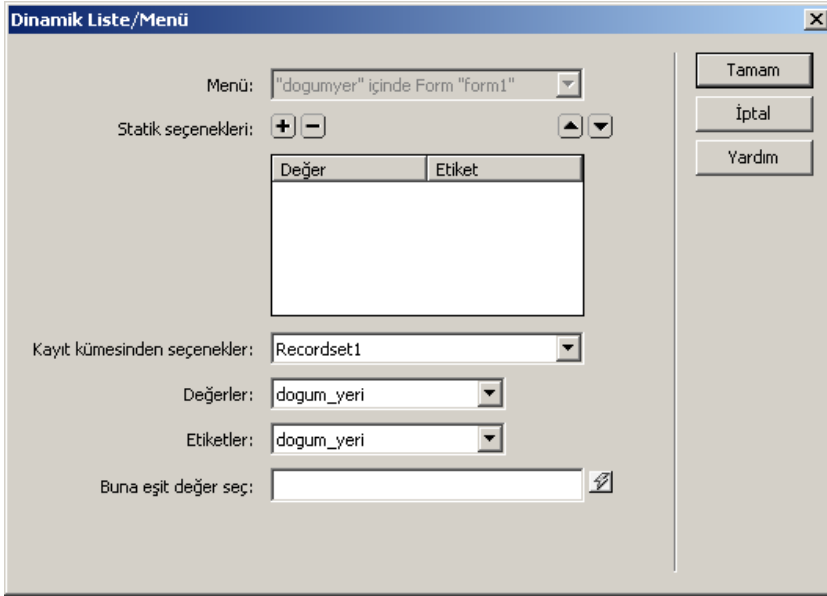
Şekil 3.3: Arama sayfası için kayıt kümesi oluşturma

Form oluşturulduktan sonra sıra liste/menü ögesini yapılandırmada olacaktır.

Şekil 3.4: Liste/Menü öğesi özellikler bölümü

Burada seç kısmına bir isim verilir. Ardından *Dinamik* düğmesi tıklanarak *Dinamik Liste/Menü* iletişim kutusu açılır.

Şekil 3.5: Dinamik Liste/Menü iletişim kutusu

Kayıt kümesinden seçenekler, değerler, etiketler şekil 3.5'deki gibi doldurulup *Tamam* düğmesine tıklanır. Sayfa çalıştırıldığı zaman doğum yeri etiketinin karşısında bulunan Liste/Menü öğesinde veri tabanına kayıtlı olan doğum yerleri listelenecektir.

Ara düğmesine tıklandığı zaman arama parametreleri sunucuda yer alan bir arama sonuç sayfasına gönderilir.

Sonuç sayfası ise aşağıdaki şekilde oluşturulur:

- Sonuç sayfasında bir kayıt kümesi oluşturulur.
- Kayıt kümesinde yer alan kayıtlar sayfada görüntülenir.

{Recordset1.Ogrencino} {Recordset1.dogum_yeri} {Recordset1.dogum_tarihi} {Recordset1.Bolumu}

- Sonuç sayfasının kod görünümüne gelinir ve kodlar aşağıdaki şekilde düzenlenir.

```

1 <%@LANGUAGE="VBSCRIPT" CODEPAGE="65001"%>
2 <!--#include file="Connections/ornek_vt.asp" -->
3 <%
4 Dim Recordset1
5 Dim Recordset1_cmd
6 Dim Recordset1_numRows
7
8 Set Recordset1_cmd = Server.CreateObject ("ADODB.Command")
9 Recordset1_cmd.ActiveConnection = MM_ornek_vt_STRING
10 Recordset1_cmd.CommandText = "SELECT * FROM Tablo1 WHERE dogum_yeri='" & request.form("dogumyer") & "'"
11 Recordset1_cmd.Prepared = true
12
13 Set Recordset1 = Recordset1_cmd.Execute
14 Recordset1_numRows = 0
15 %>

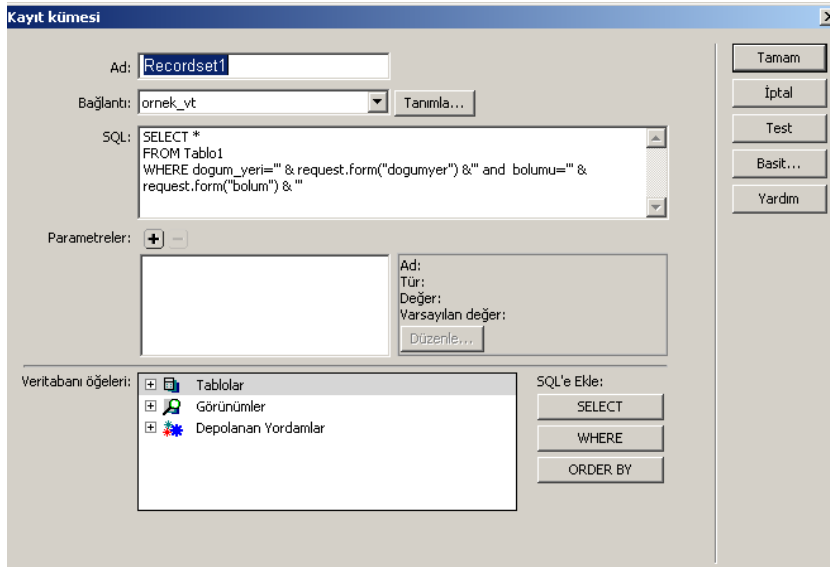
```

Şekil 3.6: Sonuç sayfasının kod görünümü

Kaydet düğmesine tıklanır ve *arama.asp* sayfası *F12* tuşu kullanılarak tarayıcıda görüntülenir. Doğum yeri kısmından ver tabanında kayıtlı olan şehirlerden birisini seçip ara düğmesine tıkladığınız zaman *Sonuc.asp* sayfasında seçili doğum yeri bilgisine sahip alanlar listelenecektir.

3.3. Arama için SQL Cümlelerinin Kullanımı

Arama sayfasının sunucuya birden fazla arama parametresi gönderdiği durumlarda, sonuç sayfası için bir SQL sorgusu yazılıp, arama parametreleri SQL değişkenlerinde kullanılır. Arama yapmak için SQL cümlelerinin kullanımı sırasında gelişmiş kayıt kümesi seçeneği seçilerek SQL cümleleri yazılır.

Şekil 3.7: Gelişmiş kayıt kümesi seçeneğinde SQL cümlesi kullanımı

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki şekilde bir arama sayfası tasarlayınız.

Personel No:	
Adı:	
Görevi	<input type="text"/> <input type="button" value="Ara"/>
Doğrum Tarihi	

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Şekildeki gibi bir arama sayfası oluşturunuz.	➤ Form ve form öğelerini kullanınız.
➤ Sonucun görüntüleneceği sonuc1.asp isminde bir sayfa oluşturunuz.	➤ Aramal.asp sayfasındaki formun özellikler bölümündeki Eylem kısmına sonuc1.asp yazınız.
➤ Arama sayfası için Kayıt kümesini oluşturunuz	➤ Kayıt kümesi penceresinde sütunlar bölümüne seçilen işaretleyip listeden görevi alanını seçiniz.
➤ Liste/menü öğesini yapılandırınız.	➤ Liste/Menü öğesini seçip özellikler bölümünden ayarları yapınız.
➤ Sonuc1.asp sayfasında bir kayıt kümesi oluşturunuz ve kayıt kümesinde yer alan kayıtların sayfada görüntülenmesini sağlayınız.	➤ Sunucu davranışları panelinden kayıt kümesini seçiniz.
➤ Sonuc1.asp sayfasının kod kısmını açıp uygun kodu yazınız.	➤ Şekil 3.6'dan yararlanabilirsiniz.
➤ Aramal.asp sayfasını tarayıcıda görüntüleyiniz.	➤ F12

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Arama arayüzleri oluşturduunuz mu?		
2. Form kullanarak veri aktardınız mı?		
3. Arama yapmak için Sql cümleleri kullandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “**Evet**” ise “Ölçme ve Değerlendirme” ye geçiniz

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.

1. ( ) Arama sayfalarında kullanılan form Get yöntemini kullanıyorsa parametre olarak URL parametresi seçilir.
2. ( ) Form özellikleri denetçisinde yer alan Eylem kutusuna arama sayfasının ismi yazılır.
3. ( ) Arama sayfasının sunucuya birden fazla parametre gönderdiği durumlarda kayıt kümesi ekranındaki gelişmiş seçeneği kullanılır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

Veri tabanı kayıt işlemlerini gerçekleştirebilecektir.

ARAŞTIRMA

- Web tasarım editörünü kullanarak hangi veri tabanı işlemlerinin yapılabileceğini araştırınız.
- Veri tabanı bağlantısı olan iki adet internet sitesi örneği bularak sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. VERİ TABANI İŞLEMLERİ

Web tasarım editörünü kullanarak veri tabanınıza yeni kayıt ekleyebilir, kayıtlarınızı güncelleştirebilir ve var olan kayıtları silebilirsiniz.

4.1. Veri Ekleme

Veri tabanına kayıt ekleme işlemi yapmak için öncelikle web tasarımı editöründen yeni bir ASPVBScript sayfası oluşturup bunu *kayitekle.asp* olarak kaydedelim ve bir kayıt kümesi (recordset) oluşturalım.

Daha sonra önceden hazırlamış olduğumuz *liste.asp* sayfasını web tasarım editörünün tasarım görünümünde açıp aşağıdaki şekilde görüldüğü gibi *Kayıt Ekle* yazısı ekleyelim.

Ogrencino	dogum_yeri	dogum_tarihi	Bolumu	Okulu
{Recordset1.Ogrencino}	{Recordset1.dogum_yeri}	{Recordset1.dogum_tarihi}	{Recordset1.Bolumu}	{Recordset1.Okulu}

Bu Durumda Bu Durumda Bu Durumda Göster...

İlk Önceki Sonraki Son

Kayıtlar {Recordset1_first} hedef: {Recordset1_last} / {Recordset1_total}

Kayıt Ekle Kayıt Sil

Şekil 4.1: Liste.asp sayfasının web tasarım editöründeki görünümü

Sayfamızı oluşturup liste.asp sayfasını açtıktan sonra sıra formumuzu hazırlama işlemine gelecektir.

4.1.1. Form Oluşturma

Veri tabanı işlemleri sırasında kayıt ekleme gibi işlemleri yapabilmek için oluşturmanız gereken formu daha önce öğrendiğimiz yöntemlerle oluşturulabileceğiniz gibi kayıt ekleme formu sihirbazını kullanarak daha kısa yoldan hazırlayabilirsiniz. Biz formumuzu *kayitekle.asp* sayfasını açıp sırasıyla *Ekle >Veri Nesneleri >Kayıt Ekle > Kayıt Ekleme Formu Sihirbazı* 'nı seçerek oluşturacağız.

4.1.2. Insert Record Davranışı

Ekle menüsünden sırası ile *Ekle >Veri Nesneleri >Kayıt Ekle > Kayıt Ekleme Formu Sihirbazı* 'nı seçtiğiniz zaman Şekil 4.2'deki pencere görüntülenecektir.

Sütün	Etiket	Gösterme Biėimi	Farklı Gönder
Oėrencino	Oėrencino:	Metin Alanı	Numeric
dogum_yeri	Dogum_yeri:	Metin Alanı	Metin
dogum_tarihi	Dogum_tarihi:	Metin Alanı	Tarih
Bolumu	Bolumu:	Metin Alanı	Metin
Okulu	Okulu:	Metin Alanı	Metin

Şekil 4.2: Kayıt Ekleme Formu penceresi

Bağlantı kısmından önceden tanımladığımız *ornek_vt*'yi seçtik. Tabloya ekle kısmından hangi tabloya kayıt eklemek istediğimizi belirliyoruz.

Form alanları kısmından hangi form alanlarının kullanılacağı seçip *Tamam* düğmesine tıkladığımız zaman *kayitekle.asp* sayfasında Şekil 4.3'deki gibi kayıt ekleme formu oluşacaktır.

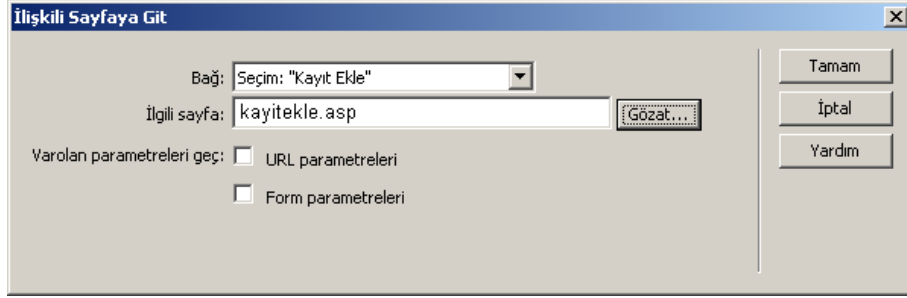
Şekil 4.3: Kayıt Ekleme formu

Sunucu davranışları panelinden *Kayıt Ekle* (Form "form1") üzerinde çift tıkladığımız zaman Şekil 4.4'deki *Kayıt Ekle* penceresi açılacaktır.

Şekil 4.4: Kayıt Ekle penceresi

Bu penceredeki form öğeleri kısmından *Ogrencino* alanını seçip *Sütun* kısmından *yoksay* olarak belirlememiz gerekmektedir. Bunun sebebi *Ogrencino* alanının birincil anahtar olarak tanımlanmış olmasıdır. *Tamam* düğmesine tıklayıp sayfayı kaydebilirsiniz.

Kaydetme işlemi tamamlandıktan sonra *liste.asp* sayfasını açıp *Kayıt ekle* yazısını seçerek *Ekle* menüsündeki *Veri Nesneleri* kısmından *Git* ve oradan da *İlgili Sayfa* seçeneği seçilir. Karşınıza Şekil 4.5'deki pencere gelecektir.

Şekil 4.5: İlişkili Sayfaya Git penceresi

Buradaki ilgili sayfa kısmında kayıt ekle seçildiği zaman hangi sayfanın açılacağı belirlenip *Tamam* düğmesine tıklanır.

4.2. Güncelleme Sayfaları

Kullanıcıların veri tabanında bulunan mevcut kayıtları değiştirmeleri için kullanılan sayfalar güncelleştirme sayfaları olarak adlandırılmaktadır.

4.2.1. Form Oluşturma

Güncelleme sayfaları için form oluşturulması gerekmektedir. Formu elle kendimiz oluşturabileceğimiz gibi güncelleştirme sayfası için sihirbazı kullanarak da oluşturabiliriz

Sihirbazı kullanarak form oluşturmadan önce *guncelle.asp* isiminde bir ASP VBScript dosyası oluşturup veri tabanını tanımlayıp kayıt kümesini oluşturmamız gerekir.

4.2.2. Update Record Davranışı

Update Record sihirbazını çalıştırmak için *Ekle* menüsündeki *Veri Nesneleri* seçeneği altında yer alan *Kayıtları Güncelleştir* seçeneğinden *Kayıtları Güncelleştirme Formu Sihirbazı* seçilir. Şekil 4.6'daki pencereden gerekli düzenlemeler yapılarak *Tamam* düğmesine tıklanır.

Kayıt Güncelleştirme Formu

Bağlantı: Tanımla...

Güncelleştirilecek tablo:

Kayıd buradan seç:

Benzersiz anahtar sütunu: Sayısal

Güncelleştirmeden sonra buraya git: Gözet...

Form alanları:

Sütun	Etiket	Gösterme Biçimi	Farklı Gönder
Ogrencino	Ogrencino:	Metin Alanı	Numeric
dogum_yeri	Dogum_yeri:	Metin Alanı	Metin
dogum_tarihi	Dogum_tarihi:	Metin Alanı	Tarih
Bolumu	Bolumu:	Metin Alanı	Metin
Okulu	Okulu:	Metin Alanı	Metin

Etiket:

Gösterme biçimi: Farklı gönder:

Varsayılan değer:

Şekil 4.6: Kayıt Güncelleştirme Formu penceresi

Tamam düğmesine tıklandıktan sonra *guncelle.asp* sayfasının web tasarımı editöründeki tasarım görünümü kısmındaki görüntüsü aşağıdaki gibi olacaktır.

Ogrencino:	{Recordset1.Ogrencino}
Dogum_yeri:	{Recordset1.dogum_yeri}
Dogum_tarihi:	{Recordset1.dogum_tarihi}
Bolumu:	{Recordset1.Bolumu}
Okulu:	{Recordset1.Okulu}
<input type="button" value="Kaydı Güncelleştir"/>	

Şekil 4.7: Guncelle.asp sayfasının web tasarım editöründeki görüntüsü

Guncelle.asp sayfasının kayıt kümesi kısmına gelip aşağıdaki şekilde düzenleme yapmamız gerekir.

Şekil 4.8: Guncelle.asp sayfasının Kayıt kümesi ayarları

Parametre belirlendikten sonra Test düğmesine tıkladığımızda test sayfası aşağıdaki gibi görüntülenecektir.

Şekil 4.9: Test Değeri Belirleme penceresi

Buradan bir test değeri girip tamam düğmesine tıkladığımız zaman sadece 2 numaralı öğrenci görüntülenecektir.

Kaydı Güncelleştir düğmesi seçili iken sunucu davranışları panelinden *Kaydı Güncelleştir* davranışının üzerine çift tıklayıp Form öğeleri kısmındaki *Ogrencino* alanını seçip *Yoksay* yapmamız gerekmektedir (Şekil 4.10).

Şekil 4.10: Kaydı Güncelleştir penceresi

Liste.asp sayfası açıkken sunucu davranışları panelinden *Ayrıntı Sayfasına Git* seçeneğinin üzerine çift tıklayıp ayrıntı sayfasını *guncelle.asp* olarak belirleyebilirsiniz. Bu işlemi yaptığınız zaman *liste.asp* sayfasından öğrenci numaralarından istediğinize tıklayıp ilgili kaydın açılması sağlanacak ve gerekli güncelleme işlemi yapıp kaydedebileceksiniz.

	Ogrencino	dogum_yeri	dogum_tarihi	Bolumu	Okulu
Kayıt Sil	1	Ankara	12.05.1992	Matematik	Ankara Üni.
Kayıt Sil	2	Ankara	11.10.1992	İngilizce	Ankara Üni.
Kayıt Sil	3	İstanbul	02.05.1993	Tarih	Gazi Üni.
Kayıt Sil	4	Manisa	01.01.1992	Matematik	Gazi Üni.

Şekil 4.11: Liste.asp sayfasının kayıt güncelleştirme işlemi öncesi hâli

Ogrencino:

Dogum_yeri:

Dogum_tarihi:

Bolumu:

Okulu:

Şekil 4.12: 2 nolu kaydın güncelleştirilmesi

	Ogrencino	dogum_yeri	dogum_tarihi	Bolumu	Okulu
Kayıt Sil	1	Ankara	12.05.1992	Matematik	Ankara Üni.
Kayıt Sil	2	Mersin	11.10.1992	İngilizce Öğretmenliği	Ankara Üni.
Kayıt Sil	3	İstanbul	02.05.1993	Tarih	Gazi Üni.
Kayıt Sil	4	Manisa	01.01.1992	Matematik	Gazi Üni.

Şekil 4.13: Liste.asp sayfasının güncellenmiş hâlinin tarayıcıdaki görüntüsü

4.3. Silme Sayfaları

Silme sayfaları kullanıcıların silmek istedikleri bir kaydı, ilgili form düğmesine tıklayarak veri tabanından silmeleri için oluşturulan sayfalardır.

4.3.1. Silme Süreci

Silme işlemi yapılacağı zaman öncelikle silinecek kaydı göstermeyi sağlayan ve kaydı silmeye yarayan bir silme sayfası oluşturulmalıdır. Kayıt silme sürecinde öncelikle silme sayfasında bir HTML formu oluşturulmalı, formda gösterilmesi istenen kaydın alınması sağlanmalı ve kayıt formda gösterilmeli, bu aşamalardan sonra kayıt veri tabanından silinmelidir. Kaydı gösterme işlemi zorunlu olmamakla birlikte, kullanıcının doğru kaydı silmeye çalıştığını göstermesi açısından önemlidir. Kaydı almak ve göstermek için bir kayıt kümesi tanımlanmalı ve bu kayıt kümesi forma bağlanmalıdır

4.3.2. Silme Davranışı

Bir silme davranışı eklemek için kayıt ekle davranışında yaptığımız gibi öncelikle bir form oluşturmamız gerekir. *Kayitsil.asp* isimli bir sayfa oluşturup sonucu davranışları panelinden *kayıt kümesi* tanımlayıp (*Kayıt* kümesi oluşturulurken URL Parametresi olarak *Ogrencino* alanını belirlenmiştir) ardından da *Ekle>Form>Form* seçilerek bir form eklememiz gerekir. Eklemiş olduğumuz forma *Sil* isimli bir düğme ekleyerek bu düğmeye tıkladığı zaman silme işleminin gerçekleşmesini sağlamış oluruz.

Şekil 4.14: Kayitsil.asp sayfasına form ve sil düğmesinin eklenmesi

Silme davranışı eklemek için imleç form içerisinde iken *Ekle* menüsünden *Veri nesnelere* ve *Kayıt Sil* seçilir.

Karşımıza Şekil 4.15'deki pencere gelecektir.

Şekil 4.15: *Kayıt Sil* penceresi

Gerekli bilgiler girildikten sonra *Tamam* düğmesine tıklanır. Ardından *Liste.asp* sayfasını açıp aşağıdaki şekilde düzenleriz.

Yinele	Ogrencino	dogum_yeri	dogum_tarihi	Bolumu
Kayıt Sil	{Recordset1.Ogrencino}	{Recordset1.dogum_yeri}	{Recordset1.dogum_tarihi}	{Recordset1.Bolumu}
	20% (153)	20% (161)	20% (168)	20% (136)
Bu Di Bu Durumda Bu Durumda Bu Durumda Göster...				
İlk	Önceki	Sonraki	Son	
Kayıtlar {Recordset1_first} hedef: {Recordset1_last} / {Recordset1_total}				

[Kayıt Ekle](#)

Şekil 4.16: *Liste.asp* sayfası

Kayıt sil yazısını seçeriz ve *Ekle* menüsünden *Veri Nesneleri>Git>Ayrıntı Sayfası* seçeneğini seçip Şekil 4.17'deki gibi düzenleyip *Tamam* düğmesine tıklarız.

 URL parametreleri, Form parametreleri; Tamam, İptal, Yardım buttons."/>

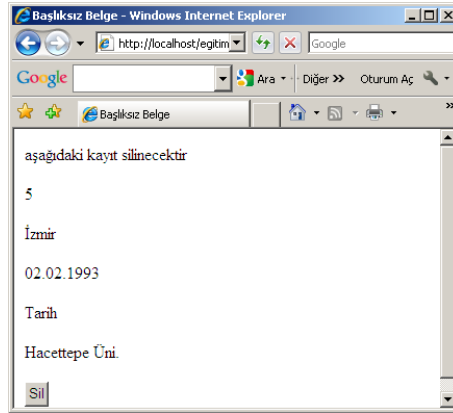
Şekil 4.17: *Ayrıntı Sayfasına Git* penceresi

	Ogrencino	dogum_yeri	dogum_tarihi	Bolumu	Okulu
Kavt Sil	1	Ankara	12.05.1992	Matematik	Ankara Üni.
Kavt Sil	2	Ankara	11.10.1992	İngilizce	Ankara Üni.
Kavt Sil	3	İstanbul	02.05.1993	Tarih	Gazi Üni.
Kavt Sil	4	Manisa	01.01.1992	Matematik	Gazi Üni.

[Sonraki Son](#)
Kayıtlar 1 hedef 4 / 7
[Kavt Ekle](#)

Şekil 4.18: Liste.asp sayfasının tarayıcıdaki görüntüsü

İsteğe göre *kayitsil.asp* sayfasında kullanıcının silmek istediği kaydı görüntüleyebilirsiniz. Bunun için yapmanız gereken veri bağlantıları panelindeki kayıt kümesinden görüntülenmesini istediğiniz alanları tutup sayfaya sürüklemek olacaktır.

Şekil 4.19: Kayitsil.asp sayfasının tarayıcıdaki görüntüsü

4.3.3. Gizli Form Alanları

Gizli form alanları, URL parametresi tarafından iletilen kayıt kimliği değerini saklamak için kullanılırlar. Forma Gizli bir alan eklemek için form içerisinde iken Ekle menüsünden Form>Gizli Alan seçeneği seçilir. Şekil 4.14'deki form içerisinde görülen sarı nesnelere birer gizli alan dır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Daha önce hazırlamış olduğunuz master1.asp sayfasını açıp aşağıdaki şekilde düzenleyiniz.

	personel_no	Adı	Gorevi	Dogum_tarihi
Kayıt Sil	100	Selim	Müdür	10.10.1980
Kayıt Sil	101	Nihal	Şef	08.12.1987
Kayıt Sil	102	Şifa	Şef	09.10.1985
Kayıt Sil	103	Ayşe	Memur	02.04.1982
Kayıt Sil	104	Hüseyin	Memur	13.05.1980

Kayıtlar 1 hedef: 5 / 5

Kayıt Ekle Çıkış

Şekil 4.20: master1.asp

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Ekle.asp isimli bir asp vbscript sayfası oluşturunuz ve bu sayfaya bir kayıt kümesi ekleyiniz.	➤ Sunucu davranışları panelinden kayıt kümesi seç.
➤ Ekle.asp sayfasını açınız ve kayıt ekle davranışı oluşturunuz.	➤ Ekle menüsü-veri nesneleri-kayıt ekle-kayıt ekleme formu sihirbazı
➤ Master1.asp sayfasında kayıt ekle yazısına tıkladığı zaman ekle.asp sayfasının açılmasını sağlayınız.	➤ Kayıt ekle yazısı seçilerek sırası ile ekle-veri nesneleri-git-İlgili sayfa
➤ Veri tabanındaki kayıtların güncelleştirilmesini sağlayacak guncelle1.asp sayfasını oluşturunuz.	➤ Guncelle1.asp isminde bir asp vbscript oluşturunuz ardından kayıt güncelleştirme formu sihirbazını kullanınız.
➤ Master1.asp sayfasında görüntülenen personel tablosuna ait herhangi seçili bir kaydı silecek olan bir silme davranışı oluşturunuz. Silme sayfası sil.asp olarak kaydedilsin.	➤ Ekle-veri nesneleri-kayıt sil.
➤ Master1.asp sayfasını tarayıcıda görüntüleyiniz. Yeni bir kayıt ekleyip daha sonra eklediğiniz kaydı siliniz.	➤ F12

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Kayıt ekleme işlemi için bir form oluşturduğunuz mu?		
2. Bir kayıt ekle sayfası hazırlayıp kayıt ekle davranışı eklediniz mi?		
3. Güncelleme sayfaları için bir form oluşturduğunuz mu?		
4. Kayıt güncelleştirme formu sihirbazını kullanarak istenilen bir kaydı güncelleştirebildiniz mi?		
5. Silme sayfası oluşturduğunuz mu?		
6. Silme sayfasına bir silme davranışı eklediniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınızı “**Evet**” ise “Ölçme ve Değerlendirme” ye geçiniz

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.

1. ( ) Veri tabanında kayıt ekleme işlemi yapabilmek için öncelikle bir kayıt kümesi oluşturulması gerekir.
2. ( ) Veri tabanına bir form eklemek için *Değiştir* menüsü kullanılır.
3. ( ) Kullanıcıların veri tabanındaki kayıtları değiştirmeleri için oluşturulan sayfalar güncelleme sayfalarıdır.
4. ( ) Kayıt güncelleştirme sırasında URL parametresi oluşturulmaz.
5. ( ) Kayıt silme davranışı eklemek için *Ekle* menüsündeki veri nesnelere kısmından *Kayıt Sil* seçeneği seçilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-5

AMAÇ

Kullanıcı girişi için şifreli sayfalar oluşturabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Kullanıcı girişi gerektiren sayfalar hangi amaçla kullanılır araştırınız ve örnek siteler bulup sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

5. KULLANICI ADI VE ŞİFRE İŞLEMLERİ

Web sitenizi ziyaret eden kişilerin sitenizdeki belirli kısımlara erişebilmeleri için sitenize kayıt yapmaları gerekebilir. Bu tür durumlarda kullanıcı adı ve şifre girilmesi istenen sayfalar hazırlamanız gerekmektedir.

Kullanıcı adı ve şifre bilgileri gibi bilgilerin girilmesi istenen sayfalar genel olarak kayıt sayfası olarak adlandırılmaktadır.

5.1. Kullanıcı Girişi Sayfaları

Bir kullanıcı adı yazarak sayfaya giriş sağlamak için kullanıcı girişi sayfaları kullanılmaktadır. Kullanıcı giriş sayfalarına kullanıcı giriş davranışı eklemeyen önce bir form eklenmesi gerekir. Bunun için *Ekle* menüsünden *Form* > *Form* seçeneği seçilir ve bir form eklenmesi sağlanır. Form oluşturduktan sonra eklemiş olduğumuz formun anlamlı olması için metin alanı ve gerekli etiketleri form içerisine yerleştirmemiz gerekmektedir (Şekil 5.1).

Kullanıcı Giriş:

Kullanıcı Adı:

Şifre:

Şekil 5.1: *Kullanıcı Giriş formu*

Kullanıcı giriş sayfası oluşturulacağı zaman ilgili alanları içeren bir veri tabanı tablomuzun olması gerekmektedir. Login isminde oluşturduğumuz tablomuz aşağıda gösterilmiştir.

kullanici_adi	k_sifresi
ozgu	123456
meb	meb2012

Şekil 5.2: Login tablosu alan ve kayıtları

Oluşturmuş olduğumuz bu tabloda 2 adet kullanıcı tanımlanmış ve *kullanici_adi* alanı birincil anahtar olarak belirlenmiştir.

5.2. Kullanıcı Adı-Şifre Doğrulama Mantığı

Form çalıştırıldığı zaman metin kutusuna girilen kullanıcı adı ve veri tabanında kayıtlı olan kullanıcı adı karşılaştırılır ve şifre ile kullanıcı adı aynı ise girişe izin verilir.

Oturum açma sayfasına, kullanıcının girdiği kullanıcı adının ve şifrenin geçerli olduğunu doğrulamak için *Oturum Aç Kullanıcısı* sunucu davranışı eklenmesi gerekmektedir. Kullanıcı oturum açma sayfasında *Gönder* düğmesini tıklattığında *Oturum Aç Kullanıcısı* sunucu davranışı, kullanıcının girdiği değerleri kayıtlı kullanıcıların değerleri ile karşılaştırır. Değerler eşleşirse, sunucu davranışı bir sayfa açar. Değerler eşleşmezse, sunucu davranışı başka bir sayfa açar (Bu sayfa genellikle bir hata bildirim sayfası olmaktadır.).

5.3. Giriş Davranışı

Kullanıcı Giriş davranışı oluşturmak için *Sunucu Davranışları* panelinden (+) işaretine tıklanır ve açılan listeden *Kullanıcı Kimlik Denetimi*, ardından da *Oturum Aç Kullanıcısı* seçilir.

Şekil 5.3: *Oturum Aç Kullanıcısı* penceresi

Formdan girdi al seçeneği ile hangi formdan girdi alınacağı, *kullanici_adi* alanı ve *şifre* alanı kısmında metin alanlarımız seçilir. Tablo kısmında *kullanici_adi* ve *şifre* alanları için oluşturduğumuz veri tabanı tablosu seçilir. Tablo ismi seçildiği zaman kullanıcı adı sütunu ve şifre sütunu otomatik olarak eklenecektir.

Oturum açma başarılı olursa *buraya git* seçeneği ile oturum açma başarılı olduğu zaman açılması istenen sayfa, başarısız olduğunda ise, *oturum açma başarısız olursa buraya git* kısmında belirtilen sayfalar açılacaktır.

Buna göre erişimi kısıtla seçeneğinde Kullanıcı adı ve şifreye bağlı olarak erişimi kısıtla veya kullanıcı adı, şifre ve erişim düzeyi için katman al işlemlerinden birisi seçilebilir.

Bu işlemleri gerçekleştirdikten sonra *Tamam* düğmesine tıklanır. *Gönder* isimli düğmeyi de ekledikten sonra F12 tuşuna basıp sayfayı görüntüleriz. Kullanıcı adı ve şifreyi girip *Gönder* düğmesine bastığımızda *liste.asp* sayfası açılacaktır. Eğer yanlış değer girilirse *hata.asp* sayfası görüntülenecektir.

Kullanıcı Giriş:

Kullanıcı Adı:

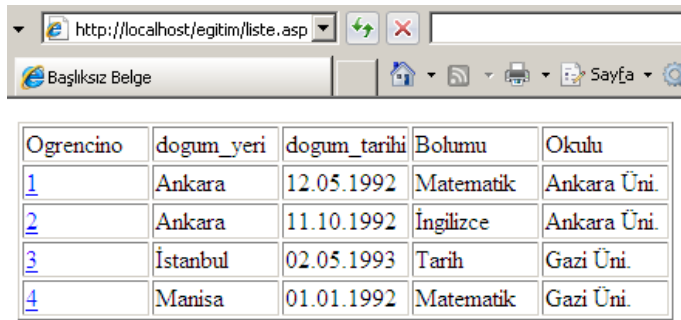
Şifre:

Şekil 5.4: Kullanıcı Giriş sayfası örneği

5.4. Sayfalara Erişim

Sunucu davranışları panelinden (+) işaretine tıklayıp açılan listeden sırasıyla *Kullanıcı Kimlik Denetimi*>*Sayfaya Erişimi* Kısıtla seçeneği seçilerek sayfalara erişim sınırlandırılabilir.

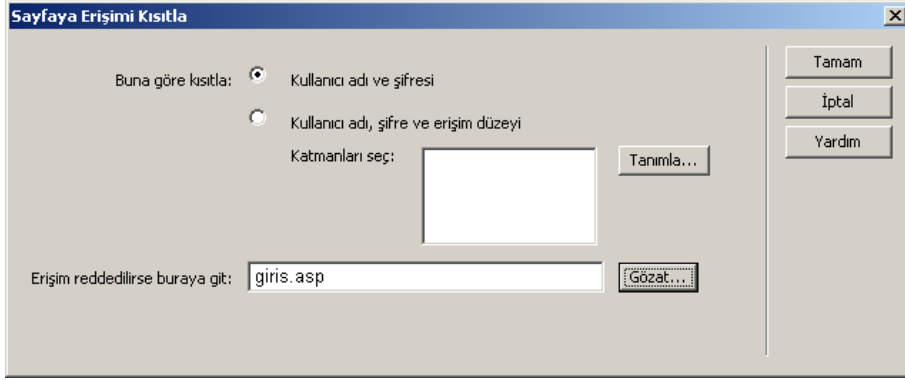
Bunu bir örnekle açıklayacak olursak *Liste.asp* sayfasını F12 tuşuna basıp çalıştırdığımız zaman tarayıcıdaki görüntü aşağıdaki gibi olacaktır.

Ogrencino	dogum_yeri	dogum_tarihi	Bohumu	Okulu
1	Ankara	12.05.1992	Matematik	Ankara Üni.
2	Ankara	11.10.1992	İngilizce	Ankara Üni.
3	İstanbul	02.05.1993	Tarih	Gazi Üni.
4	Manisa	01.01.1992	Matematik	Gazi Üni.

Şekil 5.5: liste.asp sayfasının tarayıcıdaki görüntüsü

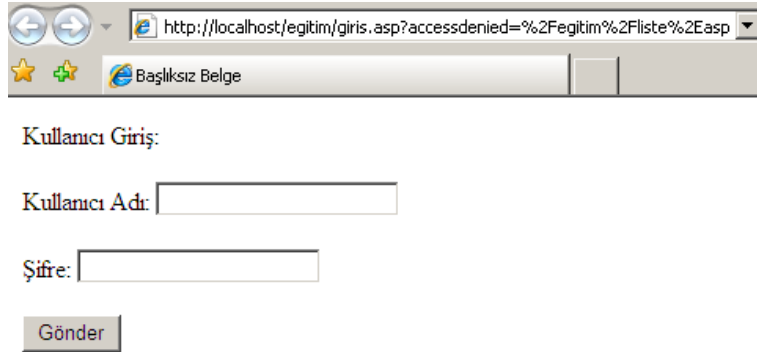
Liste.asp sayfasını web tasarım editörünün tasarım görünümünde açıp sunucu davranışları panelinden (+) işaretine tıklayıp açılan listeden sırasıyla *Kullanıcı Kimlik Denetimi>Sayfaya Erişimi Kısıtla* seçeneği seçtiğimiz zaman karşımıza Şekil 5.6'daki pencere gelecektir.

Şekil 5.6: Sayfaya erişimi kısıtla penceresi

Burada yapılan kullanıcı adı ve şifresine göre sayfaya erişimi kısıtlama olmuştur. Erişim reddedildiğinde de *giris.asp* sayfasının açılması sağlanmıştır.

Bu işlemin sonunda *liste.asp* sayfasının kullanıcı adı ve şifreye bağlı olarak çalışmasını sağlamış, sayfaya erişimi kısıtlamış olduk. Sayfayı kaydedip *liste.asp* sayfasını çalıştırdığımız zaman tarayıcıdaki görüntü aşağıdaki gibi olacaktır.

Şekil 5.7: Liste.asp sayfasının tarayıcıdaki görüntüsü

5.5. Çıkış Davranışı

Web tasarımı editöründe bir çıkış davranışı oluşturarak kullanıcı adı ve şifre ile sistemden çıkışı sağlayabiliriz.

Ogrencino	dogum_yeri	dogum_tarihi
{Recordset1.Ogrencino}	{Recordset1.dogum_yeri}	{Recordset1.dogum_tarihi}

Bu Di Bu Durumda Bu Durumda Bu Durumda Göster...

İlk Önceki Sonraki Son

Kayıtlar {Recordset1_first} hedef: {Recordset1_last} / {Recordset1_total}

Çıkış

Şekil 5.8: Liste.asp sayfası tasarım görünümü

Şekil 5.8’de görüldüğü gibi *liste.asp* sayfasına tasarım görünümü açırken *Çıkış* isimli bir yazı ekleyip bu yazıyı seçtikten sonra sunucu davranışları sekmesindeki kullanıcı kimlik denetimleri seçeneğinden *Oturumu Kapat Kullanıcısı* seçilir.

Şekil 5.9: Oturumu kapat kullanıcı penceresi

Çıkış isimli bağ tıkladığı zaman hangi sayfanın (*giris.asp*) açılmasını istediğimizi belirtip *Tamam* düğmesine tıklamamız gerekir.

Sayfayı kaydedip *F12* tuşuna bastığımız zaman *liste.asp* sayfasının altında bulunan *Çıkış* isimli bağa tıkladığımızda *kullanıcı adı* ve *şifre* bilgilerinin girilmesi istenen *giris.asp* sayfası açılacaktır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Kullanıcı adı ve parolanızı giriniz:

Kullanıcı Adı:

Parola:

Şekil 5.10: login.asp sayfası

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Şekil 5.10'daki gibi bir login.asp sayfası oluşturunuz.	➤ Form ve form elemanlarını ekleyiniz.
➤ Kullanıcı adı deneme ve şifre deneme1 kayıt ve verilerini içeren login1 isimli bir tablo oluşturunuz.	➤ Veri tabanı hazırlama programını kullanınız.
➤ Kullanıcı adı ve şifre doğru girildiği zaman master1.asp ve yanlış girildiği zaman hata.asp sayfasının açılmasını sağlayacak bir giriş davranışı ekleyiniz.	➤ Sunucu davranışları panelinden kullanıcı kimlik denetimi ve oradan da oturum aç kullanıcısını seçiniz.
➤ Master1.asp sayfasına doğrudan girişi engelleyerek, kullanıcı adı ve şifre girişi yapılarak erişimi sağlayınız.	➤ Kullanıcı kimlik denetimi-sayfaya erişimi kısıtla.
➤ Master1.asp sayfasında yer alan çıkış yazısına tıkladığı zaman çıkış işlemi gerçekleştiren bir çıkış davranışı oluşturunuz.	➤ Sunucu davranışları-kullanıcı kimlik denetimi-oturumu kapat kullanıcısı
➤ Master1.asp sayfasını tarayıcıda görüntüleyiniz.	➤ F12

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Kullanıcı girişi sayfaları oluşturduunuz mu?		
2. Kullanıcı adı ve şifre doğrulama mantığını kavradınız mı?		
3. Kullanıcı girişi davranışı oluşturabildiniz mi?		
4. Kullanıcı kimlik denetimi yaparak sayfalara erişimi kısıtladınız mı?		
5. Çıkış davranışı oluşturabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “**Evet**” ise “Ölçme ve Değerlendirme” ye geçiniz

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.

1. ( ) Kullanıcı adı ve şifre kullanarak istediğiniz bir sayfaya giriş yapabilmek için yazılan kullanıcı adının veri tabanına kayıtlı olması gerekir.
2. ( ) Kullanıcı giriş davranışı oluşturmak için *Veri Bağlantıları* panelinden Kullanıcı kimlik denetimi seçilir.
3. ( ) sunucu davranışları paneli kullanılarak sayfalara erişim kısıtlama işlemi gerçekleştirilir.
4. ( ) Web tasarım editöründe çıkış davranışı oluşturularak sistemden çıkış sağlanabilir.
5. ( ) Bir sayfaya erişimi kısıtlama işlemi sadece kullanıcı adına göre yapılır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorularda verilen seçeneklerde doğru olanı işaretleyiniz.

1. Panelleri web tasarımı editörü ekranında görüntülemek veya gizlemek klavyeden hangi tuş kullanılır?
A) F1
B) F2
C) F3
D) F4
2. Sorgu sonuçlarını göstererek yeni kayıt sorgu sonuçları tanımlamayı sağlayan panel aşağıdakilerden hangisidir?
A) Veri Tabanı Paneli
B) Veri Bağlantıları Paneli
C) Sunucu Davranışları Paneli
D) Bileşenler Paneli
3. Bir veri tabanını sisteme tanıtmak (VKA) oluşturmak için hangi panel kullanılır?
A) Veri tabanı Paneli
B) Veri Bağlantıları Paneli
C) Sunucu Davranışları Paneli
D) Bileşenler Paneli
4. Sayfaya kayıt kümesi gezinme çubuğu eklemek için hangi menü kullanılır?
A) Düzen
B) Değiştir
C) Ekle
D) Format
5. <http://localhost/deneme/detay1.asp?personelno=1> adresindeki url parametresi aşağıdakilerden hangisidir?
A) http
B) deneme
C) detay1.asp
D) personelno
6. Bir arama sayfasında aşağıdakilerden hangisi bulunmak zorundadır?
A) Form
B) Tablo
C) Resim
D) Liste

7. Kayıt ekle davranışı aşağıdaki yollardan hangisi ile oluşturulur?
- A) Ekle-Veri Nesneleri-Komut
  - B) Ekle-Veri Nesneleri-Kayıt Ekle-Kayıt Ekleme Formu Sihirbazı
  - C) Ekle-Veri Nesneleri-Kayıt Ekle-Git
  - D) Site-Veri Nesneleri-Kayıt Ekle-Kayıt Ekleme Formu Sihirbazı
8. Kullanıcı giriş davranışı oluşturmak için izlenen yol aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Sunucu Davranışları-Kullanıcı Kimlik Denetimi-Oturum Aç Kullanıcısı
  - B) Sunucu Davranışları-Kullanıcı Kimlik Denetimi-Bölgeyi Yinele
  - C) Sunucu Davranışları-Kullanıcı Kimlik Denetimi-Oturum Kapat Kullanıcısı
  - D) Veri Bağlantıları-Kullanıcı Kimlik Denetimi-Oturum Aç Kullanıcısı
9. Bir çıkış davranışı oluşturmak için izlenen yol aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Sunucu Davranışları-Kullanıcı Kimlik Denetimi-Oturum Aç Kullanıcısı
  - B) Sunucu Davranışları-Kullanıcı Kimlik Denetimi-Bölgeyi Yinele
  - C) Sunucu Davranışları-Kullanıcı Kimlik Denetimi-Oturum Kapat Kullanıcısı
  - D) Veri Bağlantıları-Kullanıcı Kimlik Denetimi-Oturum Aç Kullanıcısı
10. Hazırlanmış olduğunuz sayfayı tarayıcıda görüntülemek için hangi tuş kullanılır?
- A) F10
  - B) F11
  - C) F12
  - D) F8

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1' İN CEVAP ANAHTARI

1	Yanlış
2	Yanlış
3	Doğru
4	Doğru
5	Yanlış
6	Doğru

ÖĞRENME FAALİYETİ-2' NİN CEVAP ANAHTARI

1	Detay (ayrıntı)
2	URL parametreleri
3	&
4	Get
5	Ekle

ÖĞRENME FAALİYETİ-3' ÜN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Yanlış
3	Doğru

ÖĞRENME FAALİYETİ-4' ÜN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Yanlış
3	Doğru
4	Yanlış
5	Doğru

ÖĞRENME FAALİYETİ-5' İN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Yanlış
3	Doğru
4	Doğru
5	Yanlış

MODÜL DEĞERLENDİRMENİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	B
3	A
4	C
5	D
6	A
7	B
8	A
9	C
10	C

KAYNAKÇA

- GÜRKAN, Osman, Adobe Dreamweaver CS5, Nirvana Yayınları, Ankara, 2010.
- BARDZELL, Jeffrey, Bob FLYNN, Adobe Dreamweaver CS3 ile ASP, ColdFusion ve PHP, Alfa Yayınları, İstanbul, 2008.